

Vedtak/høringer på sentralstyrets januarmøte 2008

Dette er et nyhetsbrev med høringsuttalelser fra Sentralstyret i KS. KS har for tiden 3 ulike typer nyhetsbrev (Styrevedtak, KS Mener og KS Faktaark) som alle ligger på <http://www.ks.no/nyhetsbrev>.

Høring om inntektssystemutvalget-Sørheimutvalget

Sørheimutvalget ble oppnevnt av regjeringen høsten 2006. Utvalget ble bedt om å vurdere elementer i inntektssystemet av politisk karakter og de deler av inntektssystemet som ikke var en del av mandatet til Borgeutvalget. Forslagene til Sørheimutvalget måtte være innenfor en provenynøytral inntektsramme. Det vil si at forslagene ikke må innebære økte statlige bevilgninger.

Sørheimutvalget har ikke hatt som mandat å se nærmere på utgiftsutjevningen og forslag til nye kostnadsnøkler slik de forelå fra Borgeutvalget. Dette arbeidet tas i sin helhet av KRD. Regjeringen skal legge frem et samlet forslag for Stortinget våren 2008. Her vil de presentere et nytt inntektssystem basert på høringsrunden av Sørheimutvalget, Borgeutvalget (NOU 2005:18) og departementet eget arbeid.

KS er bedt av KRD om å avgi høringsvar innen 29. januar 2008. Rapporten er også sendt alle kommuner og fylkeskommuner på høring. Departementet ber KS om å samordne høringsuttalelser fra enkeltkommuner. Det er stor spredning i synspunktene som er kommet fra kommunene, og KS har derfor valgt å ta utgangspunkt i en del grunnleggende prinsipper for lokalt selvstyre i dette forslaget til høringsuttalelsen fra KS.

Vedtak:

Kommunesektoren står for en vesentlig del av den offentlige tjenesteproduksjonen i Norge, samtidig som sektoren ut fra lokale og regionale forhold skal utøve myndighet og bidra til samfunnsutvikling. Norske kommuner og fylkeskommuner er etter lov selvstendige forvaltningsenheter, med det ansvar og rettigheter det medfører, og det tilsier at sektorens totale inntekter må stå i et rimelig forhold til de inntekter som innkreves fra befolkning og næringsliv gjennom skatter og avgifter. Kommunesektoren må derfor i all hovedsak finansieres gjennom skatter og rammetilskudd.

Kommunesektorens økonomiske situasjon vil kunne variere i takt med svingninger i den offentlige økonomien. Denne uforutsigbarheten vil i noen grad kunne motvirkes av at det etableres en ordning med flerårig plan om kommuneøkonomien, behandlet av Stortinget, etter forhandlinger mellom Regjeringen og KS.

KS har videre følgende synspunkter på Sørheimutvalgets innstilling:

KS mener at

- Dersom Regjeringen fremlegger endringer av inntektssystemet i det omfang Sørheimutvalget og Borgeutvalget har foreslått innenfor inntekts- og utgiftsutjevningen, mener KS at endringene må kombineres med nødvendig vekst i frie inntekter. Dette for å dempe problemene enkelt kommuner vil få med å tilpasse seg et lavere inntektsnivå.
- Det er behov for et enklere inntektssystem med insentiver for lokalt ansvar og myndighet. KS mener at lokal påvirkning av inntektene er viktig for å ha et livskraftig lokaldemokrati. Det må derfor åpnes for en friere kommunal beskatning. Det vises til forslaget i KOU 2005:1 hvor det foreslås at kommunene gis frihet til å øke og redusere skattøren for inntektsskatten med inntil to øre i hver retning, rundt et normert nivå som svarer til dagens sats.
- For å sikre en nødvendig lokal forankring mellom finansieringsgrunnlag, næringsutvikling og tjenesteproduksjon, bør skatteinntektene som andel av de samlede inntektene ligge på om lag 50 prosent.
- Dagens kommunale selskapsskatt bør opprettholdes, fordi den er et viktig virkemiddel for at kommunene skal ha nødvendig oppmerksomhet på lokal næringsutvikling. Ikke minst er selskapsskatten viktig i områder med felles bolig- og arbeidsmarked. Subsidiært kan KS tenke seg *at det skjer en viss reduksjon av dagens selskapsskatt til om lag halvparten av dagens nivå for å redusere omfanget av de ulempene selskapsskatten kan ha i kommunefinansieringen i deler av landet. Dette vil opprettholde mye av de positive virkninger som en del kommuner er svært opptatt av – spesielt større tettstedsområder med felles bolig- og arbeidsmarked hvor lokaliseringen har stor betydning*
Det var varierende dissenser til dette kulepunktet i vedtaket:
7 stemte mot hele kulepunktet, 3 Sp, 2 SV, 2 Ap.
6 stemte mot første del av kulepunktet, 3 Sp, 1 SV, 2 Ap.
7 stemte mot siste del av kulepunktet, 2 H, 2 Frp, 1 SV, 1 V, 1 Krf
- En økning av inntektsutjevningen fra 55 pst. til 60 pst. gir skattesvake kommuner et høyere inntektsnivå, mens befolkningsrike kommuner med skatt over landsgjennomsnittet vil få redusert sine inntekter. En for lav utjevningsgrad svekker muligheten for å oppfylle nasjonale tjenestekrav, mens en for sterk utjevning fører til at skatt som lokal inntekt blir svekket og at sektoren blir tilnærmet rammefinansiert. Det må være en balanse i inntektsutjevningen som sikrer tjenestetilbudet i skattesvake kommuner og samtidig ivaretar nødvendige incentivvirkninger for økte skatteinntekter.
- Inntektsutjevningen må legges om slik at den beregnes ut fra et ”normert” nivå på skattøren (dagens sats).

- Det er fornuftig å koble distriktspolitiske tilskudd i IS til det distriktspolitiske virkeområdet. KS støtter utvalgets modell med høyere vekt på fordeling per kommune (50 pst) og med høyere satser for kommunene i Nord-Norge enn i resten av landet.
- Det er positivt at man har latt Tromsø og Bodø få beholde et distriktspolitisk tilskudd. Disse kommunene er viktige motorer i landsdelen og bidrar til å bremse nedgangen i folketallet i regionen.
- Det bør vurderes å innføre et storbytilskudd i IS. Storbyene i Norge har særskilte utfordringer som det trolig er vanskelig å fange opp gjennom utgiftsutjevningen. Omfanget av disse utfordringer må sees i sammenheng med departementets behandling av nye kostnadsnøkler, nivået på inntektsutjevning og vurderingen av kommunal selskapskatt.
- Det er riktig å innføre et eget veksttilskudd til kommuner som har en særlig sterk folkevekst som varer over mange år. Samtidig er det viktig at det arbeides videre med å klargjøre om kapitalutgifter bør inngå i utgiftsutjevningen som et alternativ til veksttilskudd.
- Det bør tas i bruk folketall per 1.7 året før budsjettåret ved beregningen av innbyggertilskudd/utgiftsutjevningen. Dette gir mer forutsigbarhet i det løpende budsjettarbeidet i kommunene.
- Utvalgets forslag om å redusere skjønnsrammen er fornuftig. Dette gir en mer objektiv og slik sett rettferdig fordeling av pengene. KS mener at restkompensasjonen for DAA-avgiften kan legges utenfor skjønnet. KS synes ikke det er riktig at vekstkom-munetilskuddet finansieres fra skjønnet, fordi et slikt tilskudd kan ta store deler av skjønnsporten.
- En ny overgangsordning utformet som en inntektsgarantiordning er en god løsning. Dette gir forutsigbarhet for de kommunene som taper på omlegginger, og gir disse en garanti mot for brå nedgang i inntekt fra ett år til ett annet. KS ber om at alle systemendringer for kommunene kommer inn under ordningen. KS ønsker også at endringer i inntektsutjevningen og eventuelle omlegginger av selskapskatten inkluderes i INGAR.
- Regjeringen må se forslagene i Sørheimutvalget i sammenheng med det forslaget til ny utgiftsutjevning som Kommunal- og regionaldepartementet nå arbeider med.
- Mottatte høringsuttalelser fra kommunene, fylkeskommunene og KS i fylkene følger vedtaket